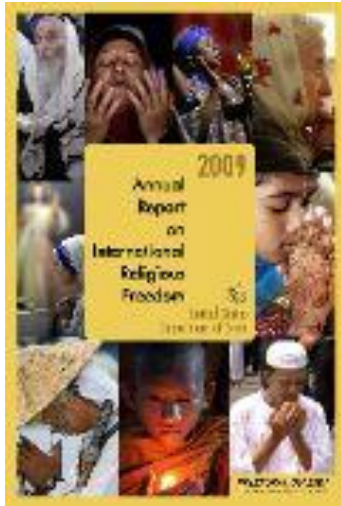

US Policy

[International Religious Freedom Report 2009](#)

BELGIË

De grondwet voorziet in godsdienstvrijheid, en andere wetten en beleidskeuzes hebben bijgedragen tot de doorgaans vrije godsdienstbeleving. Toch waren de omstandigheden niet optimaal voor groepen die als ‘sekten’ of ‘culten’ worden beschouwd.

In de praktijk respecteerde de overheid de godsdienstvrijheid doorgaans. In de loop van de verslagperiode bleef de toestand op het vlak van het respect voor de godsdienstvrijheid door de overheid ongewijzigd. Toch bleven ambtenaren de bevoegdheid hebben om religieuze groeperingen in de gaten te houden. Er waren twee invallen bij religieuze instellingen in het kader van strafrechtelijke onderzoeken. Religieuze en politieke leiders erkenden de noodzaak om over te gaan tot een hervorming van de wijze waarop geloofsovertuigingen worden erkend en gefinancierd, en om de dialoog voort te zetten tussen erkende en niet-erkende geloofsovertuigingen.

Er werden nog steeds gevallen gemeld van maatschappelijk misbruik en discriminatie op basis van godsdienstige overtuiging, geloof of beleving. Maar het is niet altijd eenvoudig om uit te maken of deze in eerste instantie te maken hebben met etnische achtergrond dan wel met religieuze overtuiging, aangezien beide aspecten vaak onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

In het kader van haar algemene beleid om de mensenrechten te promoten, voert de Amerikaanse regering gesprekken met de Belgische overheid over de godsdienstvrijheid.

Sectie I. Religieuze demografie

Het land heeft een oppervlakte van 30.528 vierkante kilometer en telt 10,6 miljoen inwoners.

Op 5 november 2008 stelde de minister van Justitie in een schriftelijke verklaring aan het parlement dat elke godsdienst individueel en naar eigen goeddunken dient te bepalen hoeveel volgelingen hij telt, en dat de grondwettelijk gewaarborgde godsdienstvrijheid elke tussenkomst van de overheid met betrekking tot de toetreding tot een geloofsovertuiging verbiedt. Hij voegde eraan toe dat de overheid op grond van deze beginselen niet kon tussenkomen bij het bepalen van het aantal volgelingen van elke geloofsovertuiging.

Volgens een rapport van de Koning Boudewijnstichting (KBS) uit 2007 noemen 4,8 miljoen inwoners zich katholiek. Eerder opgestelde statistieken raamden het aantal niet-gelovigen op 924.000, terwijl 892.500 mensen zichzelf tot de niet-confessionele filosofische gemeenschap rekenden.

Het KBS-rapport bevat ook cijfergegevens voor het aantal volgelingen van de kleinere religieuze groepen: moslims (400.000), protestanten (132.000), orthodoxen (70.000), joden (50.000), anglicanen (10.800) en georganiseerde vrijzinnigen (110.000). Tot de grotere niet-erkende religieuze groeperingen behoren de getuigen van Jehova (23.701 gedoopten en 50.000 'kerkgangers'), onafhankelijke protestantse gemeenschappen (10.000), boeddhisten (10.000), de Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen of mormonen (4.000), de Kerk van de Zevendaagse Adventisten (2.000), hindoes (5.000), sikhs (3.000), hare krisjna's (1.500) en de Scientology-kerk (200-300).

Een rapport van de Katholieke Universiteit Leuven uit 2008 meldde dat naar schatting 7% van de katholieke bevolking regelmatig religieuze erediensten bijwoont. 57% van de kinderen die in het land worden geboren, wordt gedoopt. 26,7% van de koppels kiest voor een kerkelijk huwelijk en 61% van de begrafenissen gaat gepaard met een religieuze eredienst.

Sectie II. Respect van de overheid voor de godsdienstvrijheid

Wettelijk kader / Beleidskader

De grondwet voorziet in godsdienstvrijheid, en andere wetten en beleidskeuzes hebben bijgedragen tot de doorgaans vrije godsdienstbeleving. Toch waren de omstandigheden niet optimaal voor groepen die als 'sekten' of 'culten' worden beschouwd. In de praktijk respecteerde de overheid de godsdienstvrijheid doorgaans, al behielden ambtenaren de bevoegdheid om religieuze groeperingen in de gaten te houden.

Het land trad formeel toe tot de Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research nadat verscheidene financieringsproblemen konden worden opgelost bij de vorming van een nieuwe regering in de zomer van 2007.

De antidiscriminatiewet van mei 2007 verbiedt discriminatie, onder meer op grond van religieuze en filosofische overtuigingen.

De overheid 'erkent' het katholicisme, het protestantisme (met inbegrip van evangelische kerken en de pinksterbeweging), de joodse godsdienst, het anglicanisme (afzonderlijk, naast de andere protestantse groepen), de islam en de Grieks-orthodoxe en Russisch-orthodoxe godsdienst. De

vertegenwoordigingsorganen van deze religieuze groepen ontvangen subsidies van de federale, regionale en lokale overheden. De overheid steunt ook de vrijheid om toe te treden tot lekenorganisaties. Deze vrijzinnige groepen worden beschouwd als een zevende erkende filosofische gemeenschap en hun overkoepelende organisatie, de Centrale Raad van Niet-Religieuze Filosofische Gemeenschappen van België, ontvangt fondsen en voordelen die vergelijkbaar zijn met die van de erkende godsdiensten.

De federale regering en het parlement zijn verantwoordelijk voor de erkenning van religieuze bewegingen en voor de uitbetaling van de lonen en pensioenen van de bedienaars van deze groepen. Vrijzinnige organisaties vallen eveneens onder de jurisdictie van de federale overheid. Als gevolg van de grondwethervorming van 2001 werd de bevoegdheid van de federale overheid voor het godsdienstonderwijs, de boekhouding van religieuze groepen en religieuze gebouwen overgeheveld naar andere bestuursniveaus. De parochiale werking en het onderhoud van de kerken behoren nu bijvoorbeeld tot de bevoegdheid van de gemeenten, terwijl de provincies instaan voor de kosten van de moskeeën. Bovendien betalen de regeringen van de Vlaamse, Franse en Duitstalige Gemeenschap de lonen van de godsdienstleerkrachten en de kosten van godsdienstige radio- en televisieprogramma's.

In 2009 betaalde de federale overheid 137,8 miljoen dollar (106 miljoen euro) aan erkende religieuze groepen. Van dit bedrag ging 18,6 miljoen dollar (14,3 miljoen euro) naar vrijzinnige organisaties en 6,8 miljoen dollar (5,2 miljoen euro) naar islamitische religieuze groepen. Voor 2008 voorzag de federale begroting eveneens een totaal budget van 137,8 miljoen dollar (106 miljoen euro). In 2007 spendeerde de overheid 123,5 miljoen dollar (95 miljoen euro). De subsidies aan het boeddhistisch secretariaat bedroegen 199.000 dollar (153.000 euro) in 2009 en 195.000 dollar (150.000 euro) in 2008.

Volgens het ministerie van Justitie betaalde de federale overheid lonen uit aan 2.787 katholieke priesters, 122 protestantse/evangelische en 13 anglicaanse dominees, 33 rabbijnen, 47 orthodoxe priesters en 285 lekenconsulenten, plus aan vier imams. De federale en regionale overheden bleven overleg plegen met de moslimexecutieve, het uitvoerend orgaan dat door de moslimraad wordt verkozen, over de criteria voor de betaling van moslimgeestelijken. Aangezien er nog geen akkoord was bereikt, bleven deze betalingen tijdens de verslagperiode uit. Volgens het Centre Interuniversitaire de Formation Permanente (CIFOP), een onderzoeksinstituting die zich bezighoudt met permanente vorming, bedroegen de totale uitgaven van alle bestuursniveaus in 2008 312 miljoen dollar (240,1 miljoen euro), zonder de uitgaven voor het godsdienstonderwijs mee te rekenen. Wanneer ook rekening wordt gehouden met pensioenen en belastingvoordelen, bedroegen de subsidies in totaal 422,5 miljoen dollar (325 miljoen euro).

De overheid hanteert vijf criteria om een religieuze groep te erkennen: de godsdienst moet over een structuur of een hiërarchie beschikken; de groep moet voldoende leden tellen; de godsdienst moet geruime tijd bestaan in het land; hij moet een sociale waarde bieden aan het publiek; en hij moet zich houden aan de wetten van de staat en de openbare orde respecteren. Deze criteria worden niet opgesomd in wetten of besluiten, en de overheid geeft geen formele definitie van de termen 'voldoende leden', 'geruime tijd' of 'sociale waarde'. Een religieuze groep die officieel wil worden erkend, richt een aanvraag tot het ministerie van Justitie, dat vervolgens een grondig onderzoek uitvoert alvorens een positieve of negatieve aanbeveling te doen. Alleen het parlement

heeft de bevoegdheid om een erkenning definitief goed te keuren, al volgt het meestal de aanbeveling van het ministerie van Justitie. Een groep waarvan de erkenning door het ministerie van Justitie werd geweigerd, kan bij de Raad van State tegen die beslissing in beroep gaan.

Tegen het einde van de verslagperiode had de regering van het Waals Gewest 43 moskeeën erkend. Het Vlaams Gewest had zeven moskeeën erkend, en het Brussels Gewest had er vijf erkend. De drie gewestregeringen waren bezig met procedures voor de erkenning van bijkomende moskeeën.

In november 2006 formuleerde een commissie van experts die door de minister van Justitie opgericht was, enkele aanbevelingen voor een algemene aanpassing van de wetgeving met betrekking tot geloofsovertuigingen en het financieringssysteem. In zijn toelichting bij de begroting voor 2009 legde de minister van Justitie uit dat de hervorming zowel de erkende als de niet-erkende godsdiensten zou omvatten, en een einde zou stellen aan de anomalieën op het vlak van lonen, pensioenleeftijd en pensioenuitkeringen voor de bedienaars van de verschillende geloofsovertuigingen die overheidssteun genieten. Hij voegde eraan toe dat het verslag van de aangestelde werkgroep op 1 oktober 2010 klaar zou zijn.

De overheid stemde ermee in om de verhoging van het aantal parochieassistenten voor de katholieke kerk te financieren. Op die manier wordt getracht om de problemen op te vangen als gevolg van het slinkende aantal priesters.

Op het einde van de verslagperiode deelden de boeddhisten mee dat er geen vooruitgang was geboekt met betrekking tot de erkenning van het boeddhisme als 'niet-confessionele filosofische gemeenschap' zoals de boeddhistische gemeenschap wilde.

Niet-erkenning belet een religieuze groep niet om haar geloof vrij en openlijk te belijden. Niet-erkende groepen komen weliswaar niet in aanmerking voor overheidssubsidies, maar kunnen als vereniging zonder winstoogmerk wel aanspraak maken op belastingvrijstelling.

Op 20 februari 2009 verkoos de Algemene Moslimraad een nieuwe executieve en besloot de regering tot erkenning en subsidiëring voor nog een jaar. In 2007 werd een fraudeonderzoek ingesteld tegen de Moslimexecutieve. De vicevoorzitter van de executieve werd aangehouden en er werd een gerechtelijk onderzoek gestart naar de financiële transacties van de voorzitter. In oktober 2007 overleefden 10 van de 17 leden van de Moslimexecutieve een vertrouwensstemming niet. Na deze motie van wantrouwen schortte minister van Justitie Jo Vandeuren de verdere subsidiëring op. Op 22 februari 2008 slaagde de Moslimexecutieve er niet in om nieuwe leden aan te wijzen en werd ze onder curatele geplaatst. Op 14 maart 2008 kwam de Algemene Moslimraad bijeen. Deze verkoos een nieuwe executieve en stelde Semsettin Urgulu aan als voorzitter. Nadat de nieuwe executieve een financieel plan had voorgelegd, werd zij erkend als officiële gesprekspartner van de moslimgemeenschap door het Koninklijk Besluit van 9 mei 2008 dat voorzorg in erkenning en subsidiëring voor één jaar. In november 2008 kondigde een Brusselse onderzoeksrechter aan dat hij Benjelloul Kissi, de voormalige vicevoorzitter van de Moslimexecutieve, in beschuldiging zou stellen wegens valsheid in geschrifte.

De Vlaamse en Waalse gewestregeringen stelden in overleg met de moslimraad academische normen voor imams op die vergelijkbaar zijn met deze voor bedienaars van andere erkende religieuze groepen.

In 1993 richtte de overheid officieel het Centrum voor Gelijke Kansen en Racismebestrijding op (CGKR), een onafhankelijke overheidsdienst die belast is met de behandeling via gerechtelijke weg van klachten rond eender welke vorm van discriminatie (inclusief op grond van godsdienstige overtuiging). Het centrum maakt formeel deel uit van het kabinet van de eerste minister en werkt onder toezicht van de minister die bevoegd is voor het gelijkheidsbeleid. De raad van bestuur en de directeur worden door de regering aangesteld voor een hernieuwbare termijn van zes jaar.

In 2006 voerde het ministerie van Justitie een mechanisme in om racistische, xenofobe of homofobe feiten te identificeren en dus makkelijker strafrechtelijk te vervolgen. De minister besloot om in elk gerechtelijk arrondissement een magistraat aan te stellen die belast is met de opvolging van racisme- en discriminatiedossiers. Bovendien vaardigde het College van Procureurs-generaal, een overheidsorgaan dat alle hogere onderzoeksmagistraten verenigt, een richtlijn uit om overtredingen van de antiracisme- en antidiscriminatie wetten te identificeren.

De overheid beschouwt de volgende feestdagen als nationale vakantiedagen: Pasen, Hemelvaartsdag, Pinksteren, Maria-Hemelvaart, Allerheiligen en Kerstmis.

De federale wetgeving verbiedt openbare verklaringen die aanzetten tot nationale, raciale of religieuze haat, inclusief het ontkennen van de Holocaust. De maximumstraf op de ontkenning van de Holocaust is een gevangenisstraf van één jaar.

In 2005 bracht het Centrum voor Gelijke Kansen een lijvig rapport uit over het dragen van openbare symbolen van religieuze en filosofische overtuigingen. Het rapport stelde vast dat de Vlaamse noch de Franstalige onderwijsoverheden beperkingen oplegden en dat het aan de individuele schooldirecties werd overgelaten om te beslissen welke symbolen werden getolereerd. De meeste schooldirecties in het land legden een hoofddoekverbod op aan zowel leerlingen als leerkrachten. Een enquête uit 2006 wees uit dat 90% van de niet-katholieke scholen in de Franse Gemeenschap de hoofddoek niet toeliet. Aan weerskanten van de taalgrens lieten scholen toe dat leerlingen afwezig bleven van school om religieuze feesten bij te wonen. De katholieke onderwijsinstellingen, die het grootste onderwijsnet van het land vormen, lieten het dragen van religieuze symbolen toe. Schooldirecties stonden ook niet toe dat religieuze bezwaren werden ingeroepen om bepaalde lessen (en met name dan lessen lichamelijke opvoeding) niet bij te wonen.

In oktober 2007 oordeelde de Raad van State dat een individuele school haar bevoegdheid had overschreden toen zij het contract beëindigde van een godsdienstleerkracht die buiten het schoolgebouw een hoofddoek droeg. Volgens de Raad van State behoorde dit tot de bevoegdheid van het nationale overkoepelende orgaan van de gemeenschapsscholen. In een andere zaak bevestigde het Antwerpse Hof van Beroep de uitspraak van een lagere rechtbank met het argument dat een hoofddoekverbod geen discriminatie is.

De regels in verband met het dragen van de hoofddoek worden vastgelegd door de individuele scholen en gemeenten. De federale regering onthield zich van elk wetgevend initiatief met betrekking tot de hoofddoek.

Het gemeenschapsonderwijs – van kleuterscholen tot universiteiten – vereist een strikte neutraliteit ten aanzien van godsdienstige overtuigingen door het onderwijzend personeel, met uitzondering van de godsdienstleerkrachten. Godsdienst of ‘zedeleer’ is een verplicht vak in gemeenschapsscholen en wordt gegeven in functie van de religieuze of niet-religieuze voorkeur van elke leerling. Alle scholen van het gemeenschapsonderwijs voorzien leerkrachten voor elk van de zes erkende godsdiensten indien een voldoende aantal leerlingen de lessen wenst bij te wonen. De godsdienstleerkrachten in de gemeenschapsscholen worden aangesteld door een comité van hun religieuze groep en benoemd door het ministerie van Onderwijs van de betreffende gemeenschap. De erkende private religieuze scholen die hetzelfde leerplan volgen als de gemeenschapsscholen, staan bekend als ‘vrije’ scholen. Zij krijgen overheidssubsidies voor hun werkingskosten en gebouwen. De leerkrachten worden net als andere ambtenaren betaald door de overheid van hun respectieve gemeenschap.

Beperkingen op de godsdienstvrijheid

In de praktijk respecteert de overheid de godsdienstvrijheid doorgaans. In de loop van de verslagperiode bleef de toestand op het vlak van het respect voor de godsdienstvrijheid door de overheid ongewijzigd. Toch bleven ambtenaren de bevoegdheid hebben om religieuze groeperingen te onderzoeken en te volgen.

Als gevolg van het rapport van een parlementaire commissie uit 1997 keurde het parlement een wet goed die de oprichting van twee organisaties regelde: een observatorium voor ‘schadelijke sekten’ en een administratieve coördinatiecel inzake ‘schadelijke sekten’. Het eerste orgaan, het Informatie- en Adviescentrum inzake Schadelijke Sektarische Organisaties (IACSSO), verzamelt alle publiek beschikbare gegevens over een breed scala van religieuze en filosofische groepen, verstrekt informatie aan het publiek en verleent de overheid op verzoek advies in verband met sektarische organisaties. Sinds zijn oprichting opende het IACSSO meer dan 750 dossiers over sektarische organisaties. De bibliotheek van het centrum is vrij toegankelijk voor het publiek en bevat informatie over godsdienst in het algemeen en over specifieke religieuze groepen, waaronder ook informatie die door deze groepen zelf ter beschikking wordt gesteld. Het centrum is gemachtigd om alle ingezamelde informatie over religieuze sekten openbaar te maken, maar heeft niet de bevoegdheid om aan het grote publiek evaluaties van individuele sektarische organisaties aan te bieden. Ondanks zijn naam heeft het centrum niet het recht om welbepaalde groepen als schadelijk te bestempelen. In tegenstelling tot het Centrum voor Racismebestrijding kan deze instantie geen rechtszaken beginnen.

Het tweede orgaan dat door het parlement werd opgericht, de Administratieve Coördinatiecel inzake Schadelijke Sekten, houdt zich voornamelijk bezig met vertrouwelijke informatie en werkt samen met de juridische diensten en veiligheidsdiensten van de overheid om het overheidsbeleid te coördineren. Het Koninklijk Besluit van 2005 wijzigde de samenstelling van de cel die nu bestaat uit vertegenwoordigers van het College van Procureurs-generaal, van het federaal parket, de federale politie, de staatsveiligheid, de algemene inlichtingendienst van de

federale overheidsdienst Landsverdediging, en de federale overheidsdiensten Justitie, Binnenlandse Zaken, Buitenlandse Zaken en Financiën. Het bureau van de Administratieve Coördinatiecel vergadert elk trimester en brengt verslag uit aan alle leden van de cel. De cel publiceert geen openbare rapporten. Voorts heeft de regering in elk van de 27 gerechtelijke arrondissementen een federale procureur en een magistraat aangesteld om de dossiers waarbij sekten betrokken zijn, op te volgen.

Leden van de Parlementaire Onderzoekscommissie Sekten (POS) uitten in 2007 hun bezorgdheid omtrent de doeltreffendheid van de Administratieve Coördinatiecel en het College van Procureurs-generaal dat over geen officiële richtlijnen beschikte om overtreders te vervolgen.

De vragen die in 2007-08 door het IACSSO werden behandeld, hielden verband met fysiek welzijn en therapeutische organisaties (15%), protestantse groepen (12,5%), oosterse religieuze groepen (12%), kleine religieuze groeperingen (6%), new-agegroepen (5,5%), de Scientology-kerk (8%), katholieke en dissidente katholieke organisaties (5%) en de getuigen van Jehova (5,5%).

Tijdens een colloquium in juni 2008 naar aanleiding van zijn 10e verjaardag bracht het IACSSO verslag uit van de snelle uitbreiding van het neo-pentecostalisme in België en het feit dat vele van zijn aanhangers hun toevlucht zochten tot gebedsgenezing.

Op 29 februari 2008 velde het Brusselse Hof van Beroep een arrest in de zaak rond Sahaya Yoga. Het Hof bevestigde een beschikking in kortgeding uit 2006 en stelde dat het IACSSO deze groep in één van zijn publicaties ten onrechte een gevaarlijke sekte had genoemd. Het Hof voerde aan dat het advies niet naar behoren gedocumenteerd was en dat deze vermelding in de betreffende IACSSO-publicatie Sahaya Yoga schade had toegebracht. Het Hof gelastte het IACSSO om de uitspraak in zijn volgende jaarlijkse activiteitenverslag te vermelden, om hierover een bericht te plaatsen op zijn website en om alle lezers van zijn jaarlijkse activiteitenverslag hiervan op de hoogte te brengen.

In de loop van de verslagperiode voerden enkele parlementsleden aan dat het IACSSO er niet in slaagt om de doelstellingen te realiseren die bij zijn oprichting werden vooropgesteld, en wijt dit aan een ontoereikende financiering.

Bij het Federaal Parket, dat in 2002 werd opgericht, lopen nog steeds een aantal dossiers in verband met sektarische organisaties die in een volgende fase naar de Kamer van Inbeschuldigingstelling kunnen worden doorverwezen. Het parlement sprak zich nog niet uit over een mogelijke aanpassing van het strafwetboek door de toevoeging van een apart hoofdstuk over 'misdrijven begaan door sektarische organisaties'. Bij gebrek aan een dergelijke specifieke wetgeving kunnen tegen sektarische organisaties onderzoeken worden gevoerd wegens valsheid in geschrifte, witwaspraktijken, misbruik van vertrouwen, het zich wederrechtelijk toe-eigenen van erfenissen, illegale medische praktijken en fraude op basis van de bestaande wetten.

Op 12 mei 2009 begon de Brusselse Kamer van Inbeschuldigingstelling de hoorzittingen in de zaak tegen de Scientology-kerk van Brussel na een onderzoek tegen de groep dat 11 jaar had geduurd. De federale procureur eiste de vervolging van 12 mensen, de Scientology-kerk van

Brussel en het Mensenrechtenkantoor van de Amerikaanse kerk in Brussel. De verweerders dienden verzoeken in voor verdere neutrale onderzoeken en de rechter verdaagde de hoorzittingen om deze onderzoeken te laten uitvoeren. De lokale kerk en de raadsman van de Amerikaanse kerk blijven erbij dat de kerk het slachtoffer is van een klimaat van onverdraagzaamheid en discriminatie dat door de rechtbanken is gecreëerd.

In april 2008 deelde de federale procureur mee dat tegen de Belgische tak van de Scientology-kerk nog een gerechtelijk onderzoek wegens arbeidsfraude liep. De kerk werd ervan beschuldigd vrijwilligers te rekruteren onder het valse voorwendsel dat ze banen aanbood voor administratieve medewerkers. Er volgde een inval en de kerk werd gedurende het onderzoek vijf weken lang gesloten voor de leden. Dit onderzoek is nog niet afgerond.

Bibliotheken in het hele land kregen door Scientology uitgegeven boeken over de geloofsovertuiging en het leven van Ron Hubbard gratis toegestuurd. De meeste bibliotheken beschouwden ze als propagandamateriaal van de Scientology-kerk en besloten om deze boeken niet beschikbaar te stellen voor het publiek. De minister van Onderwijs van de Franse Gemeenschap, Fadila Laanan, vaardigde een richtlijn uit waarmee ze bibliotheken in de Franse Gemeenschap de opdracht gaf om deze boeken uit de rekken te halen.

Het dossier tegen Luong Minh Dang als persoon – en niet als stichter van SHY (Spiritual Human Yoga) – werd in 2009 geseponeerd na het overlijden van de verweerder.

Op 26 september 2008 sprak de Rechtbank van Eerste Aanleg van Charleroi een Aramese katholieke priester vrij die in 2002 op de televisie had aangezet tot religieuze haat jegens moslims. De rechter, die weliswaar toegaf dat de verweerder beledigende taal had gebruikt, voerde aan dat godsdienst volgens de toentertijd geldende wetgeving geen criterium voor discriminatie was.

De meeste gemeenschapsscholen legden het dragen van de hoofddoek op school door moslimmeisjes aan banden.

In 2007 legden enkele gemeentebesturen, waaronder dat van Antwerpen en Gent, een hoofddoekverbod op aan gemeenteambtenaren die rechtstreeks in contact komen met het publiek. De maatregel gaf in beide steden aanleiding tot verhitte debatten. Slechts enkele andere Vlaamse steden gingen na de controverse in Antwerpen en Gent over tot een gelijkaardig verbod. Het Antwerpse verbod sloeg op alle religieuze en politieke symbolen, met inbegrip van hoofddoeken en kruistekens. Bij wijze van compromis werd aan vrouwen die in de kinderdagverblijven van de stad werkzaam zijn, toegestaan om hun haar met een bandana te bedekken.

Een Franstalige Kamer van de Raad van State oordeelde dat de Mouvement contre le Racisme, l'Anti-Semitisme et la Xénophobie (MRAX) geen vaststaand belang kon aantonen bij zijn vordering tot schrapping van het hoofddoekverbod in twee gemeenschapsscholen van de Franse Gemeenschap. De Kamer was van mening dat het verbod dat door de scholen was opgelegd, bijdroeg tot de verwezenlijking van de doelstellingen van de MRAX. Uit de jurisprudentie van de voorbije jaren blijkt dat rechters geneigd zijn om uitspraken over de hoofddoekenkwestie te

vermijden en de zaak aan de lokale scholen en overheden over te laten. De afgelopen jaren waren er uitsluitend rechtszaken tegen scholen die een verbod hadden opgelegd, en niet tegen scholen die een hoofddoek toelaten.

Misbruik van godsdienstvrijheid

Er waren geen meldingen van religieuze gevangenen of gedetineerden in het land.

Op 18 oktober 2008 deden politiediensten een inval in een sikh-tempel in Vilvoorde (nabij Brussel) tijdens een religieuze plechtigheid. Van de 49 aanwezige gelovigen bleken er 46 illegaal het land te zijn binnengekomen op hun weg naar het Verenigd Koninkrijk. Het hoofd van de lokale politie verdedigde zich tegen de kritiek als zou hij de godsdienstvrijheid niet hebben gerespecteerd met het argument dat zijn team geen weet had van de plechtigheid en dat de inval deel uitmaakte van een onderzoek naar mensensmokkel. Er werden geen leden van de lokale sikh-gemeenschap in beschuldiging gesteld.

Op het einde van de verslagperiode waren er nog geen formele beschuldigingen geformuleerd na de inval in april 2008 bij de Brusselse afdeling van de Scientology-kerk die beweert verscheidene duizenden leden te tellen. Scientology-volgers meldden dat de overheid de dossiers en laptops van de kerk in beslag nam, evenals de persoonlijke communicatie-instrumenten (laptops en gsm's) van de aanwezigen en dat deze werden doorzocht. Het kantoor was ongeveer vijf weken gesloten tijdens het aanvankelijke onderzoek. Het parket van de federale procureur deelde mee dat alle goederen voor godsdienstbeleving die voor het onderzoek in beslag werden genomen, naderhand werden terugbezorgd. De aanklacht was het rekruteren van vrijwilligers onder het valse voorwendsel van het aanbieden van banen voor administratieve werkrachten. De federale procureur verklaarde dat het onderzoek nog liep op het einde van de verslagperiode.

Gedwongen religieuze bekering

Er waren geen meldingen van gedwongen religieuze bekeringen, ook niet van minderjarige Amerikaanse burgers die werden ontvoerd of illegaal weggehaald uit de Verenigde Staten, of aan wie werd geweigerd om terug te keren naar de Verenigde Staten.

Verbeteringen en positieve ontwikkelingen inzake het respect voor de godsdienstvrijheid

In november 2008, slechts enkele weken na het hierboven vermelde incident in Vilvoorde, stelden de koning en de koningin een belangrijk symbolisch gebaar van verzoening ten aanzien van de sikh-gemeenschap, door tijdens hun officiële bezoek aan India verscheidene gurdwara's te bezoeken.

Sectie III. Maatschappelijk respect voor godsdienstvrijheid

Er waren enkele meldingen van maatschappelijk misbruik en discriminatie op basis van godsdienstige overtuiging, geloof of beleving. Aangezien etniciteit en godsdienst vaak

onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, is het bij vele van deze incidenten moeilijk om ze als gevallen van specifiek etnische dan wel religieuze onverdraagzaamheid te bestempelen.

Joodse groepen en moslimgroepen rapporteerden gevallen van discriminatie, net als religieuze groeperingen die door de overheid niet officieel worden erkend.

De joodse gemeenschap telde 73 antisemitische incidenten in 2008, tegenover 68 het jaar ervoor. Er waren 62 incidenten tijdens de eerste vier maanden van 2009. De joodse gemeenschap schreef deze gevoelige toename toe aan de verbeterde informatieverzameling en aan het Israëlijsch-Palestijnse conflict in Gaza. De meeste incidenten waren van ideologische aard. Het ging veelal om scheldpartijen en beledigende uitlatingen in de media en op het internet. De joodse gemeenschap registreerde zes gevallen van fysiek geweld in 2008 en drie meldenswaardige aanvallen in 2009.

Het CGKR telde 66 antisemitische incidenten in 2008, tegenover 67 het voorgaande jaar.

De meldenswaardige voorvallen in 2009 vonden plaats in Antwerpen op 3 maart 2009 's avonds. Een onbekende man viel er drie afzonderlijke joodse mensen aan terwijl hij 'Allah Akhbar' schreeuwde.

Op 29 december 2008 werd een molotovcocktail gegooid naar de synagoge in Charleroi. De schade bleef beperkt.

Op 14 september 2008 werd een joodse jongeman aangevallen door een groep mannen van Noord-Afrikaanse origine.

Op 13 september 2008 bedreigden twee mannen met hun honden joodse kinderen die een synagoge in Antwerpen verlieten. Eén van de mannen viel een joodse man aan met een golfclub. De politie werd erbij geroepen en arresteerde de twee belagers.

Op 9 september 2008 werd een joodse jongeman aangevallen in Ukkel (Brussel) toen hij in het Hebreeuws belde met zijn gsm.

Op 23 augustus 2008 werd een groep orthodoxe joden in Antwerpen met eieren bekogeld toen ze terugkeerden van de synagoge. De belagers waren van Poolse origine.

Op 6 november 2008 berichtten de media over een filmpje dat met een gsm was gemaakt en waarop Michel Delacroix, voorzitter van het Front National, te zien was terwijl hij een antisemitisch liedje zong. Als parlamentslid was Delacroix beschermd door zijn parlementaire immuniteit, maar hij kreeg een regen van kritiek over zich heen en was gedwongen om af te treden als partijvoorzitter.

Op 12 december 2008 veroordeelde de Brusselse Rechtbank van Eerste Aanleg Roeland Raes, een voormalige vicevoorzitter en senator van het extreemrechtse Vlaams Belang, voor het ontkennen van de Holocaust tijdens een televisie-uitzending in 2001. Hij werd veroordeeld tot de betaling van een schadevergoeding van 1.300 dollar (1.000 euro) aan het CGKR en het Forum

van Joodse Organisaties, en een voorwaardelijke gevangenisstraf van vier maanden. Raes besloot om in beroep te gaan tegen de uitspraak.

De federale wetgeving verbiedt openbare verklaringen die aanzetten tot nationale, raciale of religieuze haat, inclusief het ontkennen van de Holocaust. De maximumstraf op de ontkenning van de Holocaust is een gevangenisstraf van één jaar.

Tijdens de verslagperiode meldden verscheidene internationale organisaties die toezien op antisemitische activiteiten, dat er op openbare plaatsen regelmatig krenkende en aanstootgevende antisemitische opmerkingen werden gemaakt door individuen.

Tijdens de verslagperiode waren er vele voorbeelden te vinden van krenkende en aanstootgevende antisemitische opmerkingen en ontkenningen van de Holocaust op de radio, op het internet en in boeken en kranten.

Enkele voorstanders van euthanasie beklagden zich over het feit dat katholieke ziekenhuizen nalieten om de euthanasiewet toe te passen, maar een onderzoek kwam tot het besluit dat euthanasie in de meeste katholieke ziekenhuizen werd aangeboden.

In 2008 ontving het CGKR in totaal 146 klachten wegens godsdienstdiscriminatie. Deze gevallen maken 8,3% uit van alle klachten. De meeste ervan hielden verband met de discriminatie van moslims.

Het platform van het Vlaams Belang, een politieke partij die bij de Vlaamse regionale verkiezingen en de Europese parlamentsverkiezingen van 7 juni 2009 15,1% van de stemmen haalde, riep de regering op om de erkenning van de islam als officiële godsdienst in te trekken, om de moskeeën te sluiten waarvan de gebedsleiders tegen de westerse maatschappij prediken, en om de subsidiëring van de moskeeën stop te zetten.

In 2007 werd een Raad van Religieuze Leiders opgericht om de dialoog tussen de leiders van de erkende en niet-erkende geloofsovertuigingen te bevorderen. De Raad werd opgericht na gesprekken binnen de Wereldconferentie van Godsdiensten voor de Vrede (WCRP-Belgium). Er werden ook verscheidene regionale initiatieven genomen die de godsdienstvrijheid en religieuze verdraagzaamheid ten goede moeten komen, zoals Bruxelles Espérance, het Hoger Instituut voor Levensbeschouwing, Overheid en Samenleving (HILOS), het Centrum voor Migratie en Interculturele Studies (CeMIS) van de Universiteit Antwerpen, en het Internationaal Instituut Kanunnik Triest (IICT) van de Broeders van Liefde.

Verscheidene niet-gouvernementele organisaties houden zich bezig met het promoten van de godsdienstvrijheid. Tot de meest prominente behoren de MRAX (Mouvement contre le Racisme, l'Anti-Semitisme et la Xénophobie), de Liga voor Mensenrechten en Human Rights without Frontiers.

Sectie IV. Beleid van de Amerikaanse overheid

De Amerikaanse overheid bespreekt de problemen rond godsdienstvrijheid met de regering in het kader van haar globaal mensenrechtenbeleid.

Vertegenwoordigers van de Amerikaanse ambassade bespraken het principe van de godsdienstvrijheid met ambtenaren van het kabinet van de eerste minister, de federale overheidsdiensten Justitie, Buitenlandse Zaken, Sociale Integratie en Binnenlandse Zaken, evenals met parlementsleden en ambtenaren van regionale en lokale overheden.

Medewerkers van de ambassade drukten hun bezorgdheid uit over de antisemitische incidenten en drongen er bij de regering op aan dat zij haar inspanningen om deze trend te keren, zou opvoeren. Na gesprekken van de ambassade met vertegenwoordigers van zowel het federale beleidsniveau als de taalgemeenschappen en ter ondersteuning van de inspanningen van de speciale gezant van de Verenigde Staten voor Holocaust-aangelegenheden, trad het land formeel toe tot de Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research, nadat verscheidene financieringsproblemen konden worden opgelost bij de vorming van een nieuwe regering in de zomer van 2007.

De ambassade organiseerde individuele events waarop vertegenwoordigers van verscheidene geloofsovertuigingen werden uitgenodigd om de dialoog tussen de burgers en met de Amerikaanse regering aan te moedigen. Medewerkers van de ambassade ontmoetten tot slot ook vertegenwoordigers van erkende en niet-erkende religieuze groepen, voornamelijk deze die melding maakten van een of andere vorm van discriminatie tijdens de verslagperiode.